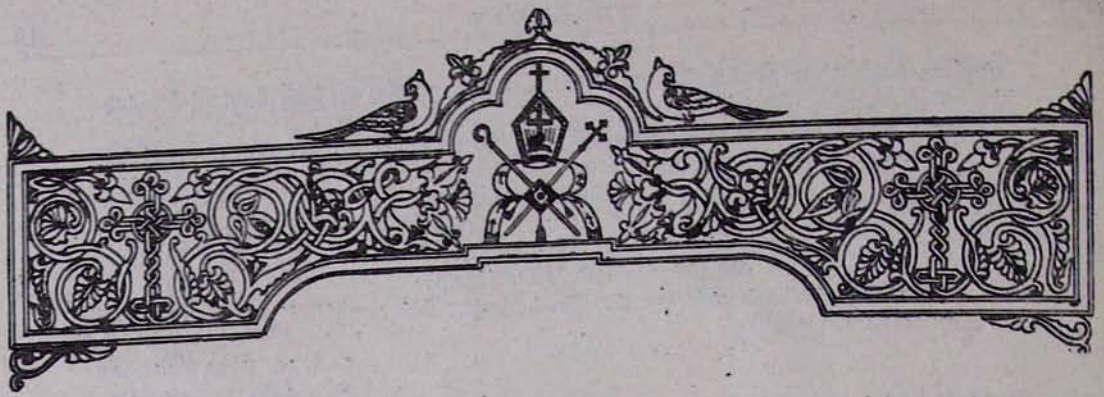

ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆԴԻՍԱՎՈՐ ՍՈՒՐԲ ՊԱՏԱՐԱԳ ԵՎ ԶԱՐՈՋ
ՄԱՅՐ ՏԱՃԱՐՈՒՄ
ՓՐԿԶԻ ՀՐԱՇԱՓԱՌ ԾՆՆԴՅԱՆ ՏՈՆԻ ԱՌԹՎ

Հունվարի 6-ին, շրեքշարթի, ավանդական շուքով և հանդիսությամբ, Մայր Տաճարում տոնվեց Քրիստոսի Ս. Մննդյան տոնը:

Առավոտյան ժամերգությունը պաշտվեց Մայր Տաճարում, Մայր Աթոռի ամբողջ միաբանության և ձեմարանի ուսանողության մասնակցությամբ:

Ժամը 12-ին, Վեհափառ Հայրապետը Վեհարանից առաջնորդվում է Մայր Տաճար, թափորով և ամպմովանու տակ, մատուցելու Ս. Մննդյան հանդիսավոր պատարագը:

Մայր Տաճարը լիքն է աղոթավոր հավատացյալների և ուխտավորների բազմությամբ: Աջակողմյան և ձախակողմյան դասերում տեղ են գրավել պաշտոնական անձինք:

Օրվա մեծ խորհրդի ներշնչման տակ, Մայր Տաճարի զանգերը հնչում են ավետավոր և վեհ, մինչ հինավուրց Տաճարի խնկաբույր կամարների տակ, աղոթքի մրմունջների, զվարթ լույսերի հեղեղի մեջ, թնդում է Մննդյան հոգեպարար մեղեդին:

«Քրիստոս ծնա՛ւ և յայտնեցա՛ւ»:

Սկսվում է հայրապետական սուրբ պատարագը: Սեղանին սպասարկում են գերաշնորհ Տ. Ասողկի և Տ. Վարդան եպիսկոպոսները, հոգեշնորհ Տ. Մուշեղ, Տ. Մեսրոպ, Տ. Արսեն վարդապետները և սարկավազների խումբը:

Մայր Տաճարի երգեցիկ խումբը շնորհալիորեն կատարում է սուրբ պատարագի Կոմիտասյան երգեցողությունը:

«Հայր մեր»-ից առաջ, Վեհափառ Հայրապետը, Քրիստոսի Ս. Մննդյան մեծ խորհրդի ավետիսը տալով Հայ եկեղեցուն և բովանդակ հայության, խոսում է բովանդակալից և

ոգեշունչ հետևյալ քարոզը, օրվա տոնի համամարդկային հոգեոր, բարոյական մեծ նշանակության մասին, համեմված կրոնաբույր և հայրենաշունչ խոհերով, ինչպես նաև ապրիլյան մեծ եղեռնի 50-ամյակի խորհրդով օծում:

«Մեր Ս. Ավետարանը կպատմե մեկի, թե երկու հավար տարիներ առաջ, երանելի գիշեր մը, պայծառ լույս իջավ երկնքի հեռուներեն ու հրեշտակներ երգեցին:

«Փա՛ռք ի բարձունս Աստուծոյ, յերկիր խաղաղութիւն և ի մարդիկ հաճութիւն»:

Այս անուշ երգով, այս փրկարար պատգամով, արարիչն Աստված Իր Միածին Որդին ընծա ուղարկեց մարդկության, որպես պատասխան՝ խաղաղության և արդարության ծարավի հոգիներու մեծ սպասումին:

Նյութին և բիրտ ուժին պայմանեն ձերբապատվելու որոնումներեն ու մաքառումներեն, ծնունդ առին տակավ առկայծումները մարդկային ակնիվ զգացումներու և խիպախ մտածումներու, որոնք դարերու հուլովությով բյուրեղ դառնալով, եղան տեսիլք ու աղոթք և շիկացած աղերս առ մարդասերն Աստված, ի կատարումն օրինաց և մարգարեից, ի լուսմն բարոյական իդեալներու:

Պատմության մեջ, բյուրեղացումի և պայծառացումի մեծ հանգրվան մը հանդիսացավ անտարակույս. ծնունդը Հիսուսի, որ եղավ մարմնացումը Աստուծո խոսքին և մարդոց երակին, մարդկային կյանքի նյութին պայմանը լուսավորելով, սիրո և խաղաղության բարոյական օրենքով:

«Մարդը Որդի» Հիսուսի մեջ, մարդիկ ճանաչան Վրդիին Աստուծո, որովհետև Ան ծնավ «խաղաղության և ի մարդիկ հաճության» ավետիսով:

Եվ այսօր ահա, նոր տարվան այս լուսաբացին, մեր Ս. Եկեղեցին վերստին կբերե մեզի ամենուս մեծ ավետիսը, թե ծնավ Մանուկն Հիսուս, Աստուծո Որդին, որպես Փրկիչ ազգի մարդկան, որպես Արեգակ Արդարության, որպես Իշխան Խաղաղության: «Զի այնպես սիրեաց Աստուծո զաշխարհ, մինչև Վրդիին Իւր Միածին ետ, զի ամենայն որ հաւատայ ի Նա մի՛ կորիցե, այլ ընկալցի զկեանսն յաւիտեանկանս: Զի ոչ առաքեաց Աստուծո Վրդի Իւր աշխարհ՝ զի դատեցի զաշխարհ, այլ զի փրկեցի աշխարհ Նովա» (Յովհ. Գ. 16—17):

Արդարակորով և լույսի ծարավ մեր ժողովուրդը, հայոց հինավուրց ազգը, հավատաց երկնառաք Փրկչին, հավատաց Ս. Ծննդյան պատգամին: Հավատաց, թե Հիսուսով՝ արդարությունը և խաղաղությունը պիտի թագավորեն աշխարհի վրա, և թե մարդիկ պիտի ապրին իբրև եղբայրներ, իբրև հավասար ու ազատ որդիները միևնույն երկնային Հոր:

Մեր պապերը բարի ա՛յս տեսիլքով ապրեցան և կյանքի ալեկոծ ծովերեն անցան, հեռացան, Հայոց Մայր Հողին վրա վաստակը թողած իրենց հավատավոր հոգիին, իրենց շինարար հանձարին, իրենց արի գործերուն: Եվ այս տեսիլքով ալ անոնք հաճախ, շատ հաճախ, իրենց աչքերը փակեցին, տառապանքի ու մարտիրոսության ճամբաներու վրա:

Նույն այս տեսիլքով նահատակվեցավ մեր ժողովուրդը, հիսուն տարիներ առաջ, աշխարհի մը մեջ, ուր Հիսուս կարծեք երբեք ծնած չըլլար:

Մեր Եկեղեցին այս ամբողջ տարին պիտի նվիրե անոնց սուրբ հիշատակին: Այսօր ալ, թեև արյունած սրտով ու ծանրորեն վշտահար, մեր վերածնած ժողովուրդի բոլոր զավակները անխտիր, կման անշարժ նախնյաց հավատքի վեմին վրա սուրբ, իրենց լույս տեսիլքներու իրականացման հույսով գոտեպինդ, ու արդար սրտով, կընդունին երգը հրեշտակներուն:

«Փա՛ռք ի բարձունս Աստուծոյ, լերկիր խաղաղութի՛ն, ի մարդիկ հաճութի՛ն»:

Արդարություն և խաղաղություն համայն աշխարհին, բոլոր ազգերուն:

Արդարություն և խաղաղություն հայ ժողովուրդին:

Անցյալի մեջ թեև մեր ժողովուրդի կյանքի բաժինը եղավ գուցե ամենատառապալիցը և պարհուրելին, և ա՛յդ իսկ պատճառով, մենք բոլոր հայերս, Վրդիստոս ամուր պահած մեր սրտերուն մեջ, պիտի աղոթենք ու պիտի գործենք՝ այն աննահանջ հավատքով, թե պիտի հաղթեն, պիտի փառավորվին վերջապես արդար

ությունն ու խաղաղությունը մեր տառապած երկրագնդի վրա, որպեսզի այլևս աշխարհի մեջ ոչ մեկ տեղ չկրկնվին ապրիլ 24-ներ ու ցեղասպան ոճիրներ:

Այս հավատքով ու այս տեսիլքով, ամբողջ տարի մը, ծունկի եկած Միածնաէջ մեր Ս. Սեղանի առաջ, Մենք պիտի աղոթենք մեր ժողովուրդի մոտ երկու միլիոն անմեղ զոհներու հոգիներուն համար և անոնց հիշատակը պիտի հավերժացնենք Հայոց քրիստոսատես այս Մայր Հողին վրա, մեր Մայր Տաճարի կողքին կանգնեցնելով արծան մը անմոռաց հուշի և սրբազան ուխտի: Նույն սեղանի առաջ Մենք պիտի աղոթենք նաև մեր վերածնած ժողովուրդի կյանքի խաղաղության և բարօրության համար, որ ահա ավելի քան չորս տասնամյակներե ի վեր կապրի, կուռճանա, կհպորանա, հուժկու բազմակներով ու հանճարի լույսով կվերաշինե և ծաղիկ կդարձնե Մայր Երկիրը մեր, Հայաստանը ամենայն հայոց:

Մեր հայրենի ներկա իրականությունը, Հայաստանի վերածնունդն ու մեր ժողովուրդի ազգային պարթոնքը հարապատ պետության հովանիին ներքև, գերագույն հաղթանակն է մեր դարաշրջանի հայոց պատմության և միակ գրավականը մեր ազգի գոյատևման, և հետևաբար գերագույն կենդանի հուշարձանը՝ նվիրված ազգի ու հայրենիքի համար զոհված մեր բյուրավոր նահատակներուն: Արդի Հայաստանով, ապրող ու աճող մեր այս հայրենիքով պայմանավորված է և ապահովված գոյությունը հավիտենական Մայր Հայաստանին:

Ուրեմն արդար է և խղճի սեպուռ պարտականություն բոլորիս համար, որ հայոց մեծ եղեռնի հիսնամյա տարելիցը առիթ հանդիսանա առավել ամրապնդումի մեր ժողովուրդի հոգևոր, ազգային և հայրենասիրական միասնության:

Արդար է, այո՛, և սպասելի, որ այս տարի, գոնե այս տարի, ի սպառ լռեն ամեն տեսակի ներքին տարակարծություններ ու հակամարտություններ, արտասահմանի հայության ծոցին մեջ, և մեր ժողովուրդի բոլոր զավակները անխտիր միանան, միավաճ դառնան, համազգային տիրական զգացումի մը մեջ, մեր նահատակներու սուրբ հիշատակով եղբայրացած ավելի քան երբեք:

Հայե՛ր, հավատացյալ զավակներ՝ Մեր, որ ի սփյուռս աշխարհի, միացե՛ք, համախմբվեցե՛ք ձեր սուրբ տաճարներու կամարներուն տակ, միասին սգացե՛ք, միասին աղոթեցե՛ք, միասին ուխտեցե՛ք: Եվ նույն միասնական ոգիով, կամքով, ձեր հայացքը ուղղեցե՛ք դեպի մոխիրներեն հարություն առած երկիրը մեր հայրենի, որպեսզի մասամբ գոնե մխիթարվին ձեր սրտերը սգավոր, և որպեսզի ձեր ուխտը դառնա կենարար և ձեր աշխատանքը դառնա ճշմարտապես ազգաշեն, նպատակի մը հասնող:

Մահվամբ մահը հաղթած ըլլալու մեր ազգային մեծ ուրախությունը. համայն հայության խորհիսյս զգացումն է այսօր, որուն աղբյուրը կհանդիսանա մեր հայկական պետության ներկա իրականությունը և հայրենաբնակ երկու միլիոն և ավելի հայության ձեռք բերած նվաճումները վերջին ավելի քան քառասուն տարիներու ընթացքին:

Սիրեցյալ պանդուխտ զավակներ՝ Մեր, միացե՛ք և համախմբվեցե՛ք նաև ազգապահպանման նվիրական ու փրկարար գաղափարին և գործին շուրջ, օրավուր առավել հաստատ հիմքերու վրա կազմակերպելով և կորացնելով ձեր եկեղեցական համայնքները, ձեր կրոնական, մշակութային կազմակերպություններն ու կրթական հաստատությունները:

Այսպէս է, որ պիտի ամրապնդվի ու պիտի ծաղկի հայ ժողովուրդի կյանքը հեռավոր ափերու վրա և այսպէս է, որ առավել ապահով ու լուսավոր պիտի դառնա հայոց ապագան:

Հայ ժողովուրդի համար այժմ ժամանակ է մեկտեղվելու, ներքնապես ամրանալու, միասնաբար մտածելու և գործելու, անբաժան կերպով հառաջ ընթանալու:

Ժամանակ է մանավանդ միացյալ ճիգերով կորացնելու և շենցնելու նոր կյանքի կոչված երիտասարդ Հայաստանը մեր, օգտագործելով, կենսագործելով ամեն հնարավորը և հնարավորին առավելագույնը:

Այսօր, գիտնալ հասկնալ ժամանակը, որպէսզի օր մը, ապագային, ժամանակն ալ մեզ հասկնա: Զի ամեն ժամանակ իր ավետիսը ունի, իմաստուն ժողովուրդներուն համար:

Ահա այսպէս, մեկ սիրտ, մեկ հոգի, մեր պատմության մեծագույն վիշտը մեր սրտին մեջ առած, մեր սեփական ոտքերու վրա ամուր կանգնած, դիմավորենք 1965-ը, բարձր ճակատով, բոցավառ հավատքով դեպի հայոց ապագան:

Կսկսի մեր սուգի տարին, մեր աղոթքի տարին, մեր ուխտի տարին:

Եվ հուսով ենք, թե աշխարհի բոլոր մեր քույր եկեղեցիները, և բոլոր ժողովուրդները, ուր որ մարդկային անիվ սիրտ մը կբաբախէ, Հայ եկեղեցիի կողքին, հայ ժողովուրդի կողքին պիտի գտնվին, և հառաջիկա ապրիլ 24-ին մեզի հետ պիտի աղոթեն հայ ազգի բոլրավոր մարտիրոսներու հոգիներուն խաղաղության համար:

Թող բարին Աստված քաղցրությամբ ընդունի մեր աղոթքը և հավերժական լույսերու մեջ պայծառացնէ հոգիները հայ նահատակներուն և հավետ սուրբ պահե անոնց հիշատակը երկրի վրա:

Թող արդարադատն Աստված ողորմությամբ ընդունի նաև մեր ուխտը, և օգնական ու մարտակից ըլլա մեր ազգին, ի լրումն անոր սուրբ իրօքներուն և տեսիլքներուն:

Եվ թող Աստված հարցն մերոց հավետ անսասան և փառավոր պահե վերածնած Մայր Հայրենիքը մեր՝ բարօրության և խաղաղության մեջ, և մեր ազգի զավակներուն առատապես բաշխէ իր ստեղծարար շնորհները և սիրո ու միության ոգին:

Սիրելի՛ հավատացյալ ժողովուրդ մեր որ ի Հայաստան և որ ի սփյուռս աշխարհի, մեր ազգային սուգի և աղոթքի այս օրերուն, անշարժ կանգնած մեր հերոսական ազգի սրբազան ուխտի ժայռին վրա, մեր հայացքը սևեռած դեպի հեռու և ազատ հորիզոնները արևոտ, հաղթական ձայնով երգենք հրեշտակներուն հետ՝

«Փա՛ռք ի բարձունս Աստուծոյ, յերկիր խաղաղութի՛ն և ի մարդիկ հաճութի՛ն»:

Ամենայն հայոց լույս հավատքի վեմ Ս. Էջմիածնէն, ողջօրէն հայրական և օրհնութիւն աստվածային համայն հավատացյալ հայ ժողովուրդին, այժմ և հավիտյանս: Ամեն:

«Քրիստոս ծնա՛ւ և յայտնեցա՛ւ»:

Հավարտ սուրբ պատարագի, Վեհափառ Հայրապետի հանդիսադրութեամբ, կատարվում է Զրօրհնյաց սրբազան կարգը, Ավագ Սեղանի բեմի առաջ, ի հիշատակ Քրիստոսի մկրտության, Հորդանան գետում:

Զրօրհնեքի սրտառուշ արարողությունից հետո, Վեհափառ Հայրապետը առաջնորդվում է Վեհարանի գահասրահը, ուր ընդունում է Ս. Մենդյան տոնի առթիվ, շնորհավորությունները Մայր Աթոռի միաբանության, Գերագույն Հոգևոր Խորհրդի, Հոգևոր ճեմարանի դասախոսների, վանքի ծառայողների և այլ պաշտոնական անձնավորությունների: Վերջում խոսք առնելով, Վեհափառ Հայրապետը իր շնորհակալությունն ու գոհունակությունն է հայտնում եղած ջերմ շնորհավորանքների ու բարեմաղթությունների համար, ապա օրհնում բոլորին, մաղթելով աշխարհին խաղաղություն և ազգերին՝ համերաշխություն ու համագործակցություն:

Ժամը 4-ին, Վեհարանում, Մայր Աթոռի միաբանությունը, Գերագույն Հոգևոր Խորհրդի և վերստուգիչ հանձնաժողովի անդամները և այլ պաշտոնական անձինք սեղանակից են լինում Վեհափառ Հայրապետին: Նորին Ս. Օծութեան «Պահպանիչ»-ով վերջանում է ընդունելությունը:

